

Slovenski Pravnik.

Leto XXXII. V Ljubljani, 15. oktobra 1916. Št. 8.—10.

Davek na vojne dobičke.

Spisal V. Žun.

S cesarsko naredbo z dne 16. aprila 1916, drž. zak. št. 103, se je tudi pri nas v Avstriji uvedel davek na vojne dobičke ali, kakor pravi naredba, »izredni davek od višjih opravičnih donosov družb in od večjega dohodka posameznikov (davek od vojnih dobičkov).« Z naredbo finančnega ministrstva z dne 8. avgusta 1916, drž. zak. št. 247, so se izdali izvršitveni predpisi k omenjeni cesarski naredbi.

Novi davek na vojne dobičke ne zadeva samo dobičkov iz dobav za vojsko, temveč sploh vse višje prejemke v vojnem času, če presežejo gotovo višino. Obdačijo se višji poslovni donosi, oziroma višji dohodki treh vojnih let 1914, 1915 in 1916, primerjani z dobički in dohodki zadnjih mirovnih let.

Pri davčnih zavezancih moramo razločevati dve skupini. V prvo skupino spadajo tista podjetja, ki morajo javno podajati svoje račune in morajo torej plačevati pridobnino po II. poglavju zakona o osebnih davkih z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, to so delniške družbe, delniška društva, komanditne družbe na delnice, rudarske družbe, pridobitne in gospodarske zadruge in družbe z omejeno zavezo in sicer te poslednje tudi tedaj, če so podvržene občni pridobnini in ne pridobnini po II. poglavju zak. o os. d. Davka na vojne dobičke pa ne bodo plačevale hranilnice in tudi ne državna, deželna in občinska podjetja, čeprav so sicer podvržena pridobnini po II. poglavju in čeprav bi bili morda sicer dani predpogoji za plačevanje tega davka. — V drugo skupino pa spadajo posamezniki, torej zasebne firme, industrijci, trgovci, uradniki itd.

I.

Družbe.

Oglejmo si najpoprej prvo skupino, to je delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadruge itd. V naslednjem jih bomo splošno

imenovali družbe, da jih ločimo od posameznikov. Podlago obdačbi tvori pri družbah večji donos, ki so ga dosegle družbe v posameznih vojnih letih 1914, 1915 in 1916 v primeri s povprečnim čistim donosom v mirovnih letih. Vojna leta imenuje cesarska naredba tista poslovna leta, ki spadajo celotno ali deloma v dobo od 1. avgusta 1914 do 31. decembra 1916. Potemtakem pridejo redoma v poštev tri vojna leta, morejo pa priti v poštev tudi štiri leta. Če bilancira n. pr. družba s 1. septembrom, kar se zlasti godi pri pivovar nah, pridejo v vojno dobo bilance za leto 1913/14, 1914/15, 1915/16 in 1916/17, torej štirje računski zaključki. Vendar pa določa cesarska naredba za take družbe, da se sme predpisati za zadnje vojno leto odmerjeni davek samo s tistim zneskom, s katerim pre-sega za prvo leto odmerjeni davek; opraviti nam je torej tudi tukaj le s triletnim vojnim davkom.

Večji čisti donos, ki so ga dosegle družbe v vojnih letih, se ugotovi splošno na tak način kakor pri odmeri pridobnine od družb, vendar pa ima naredba dve zelo važni izjemi. V obdačbeno podlago se namreč ne privzemo obresti vknjiženih dolgov, prioritetnih obligacij in drugih delnih zadolžnic, istotako ne pridobnina z dokladami vred, in sicer ne pridobnina, ki se je plačala dejanski v prejšnjem letu, temveč tista pridobnina, ki odpade na tekoči donos. V obdačbeno podlago se pa privzame tisti čisti donos, ki ga je dosegla tuzemska družba iz kakega inozemskega poslovanja, najsi bi se tudi ta donos ne prištel pri odmeri navadne pridobnine čistemu donosu.

Recimo, da znaša obdačbena podlaga za vojno poslovno leto 1915. — 100.000 K. Od tega davčnopravno ugotovljenega donosa bi znašala 10%-na pridobnina 10.000 K in doklade n. pr. 150%, torej skupaj 25.000 K. Iz obdačbene podlage se bo za odmero davka na vojne dobičke vzel znesek 25.000 K, dalje obresti od vknjiženih dolgov n. pr. v znesku 7500 K, tako da bo znašala obdačbena podlaga le 67.500 kron.

Tako ugotovljeni večji donos se primerja s povprečnim donosom zadnjih petih mirovnih let, torej z donosom let 1909, 1910, 1911, 1912 in 1913. Vendar se pa pri tej primerjavi ne smeta vpošt-evati leti, v katerih se je dosegel z ozirom na napravno glav nico družbe največji in najmanjši čisti donos. Ta čisti donos je ugotovilo že svojčas davčno oblastvo pri odmeri pridobnine, samo

da se tako kakor pri ugotovitvi večjega donosa vojnih let morajo od ugotovljenega čistega donosa odbiti obresti od vknjiženih dolgov, prioritetenih obligacij in drugih delnih zadolžnic kakor tudi pridobnina, ki odpade na ta donos, z dokladami vred. Napravno glavnico tvori osnovna glavnica z rezervnimi zakladi vred, torej pri delniških družbah delniška glavnica, pri pridobitnih in gospodarskih zadrugah vsota zadružnih deležev, z rezervnimi zakladi in sicer s praviimi rezervnimi zakladi, ne z zakladi, s katerimi se le popravlja vrednost posameznih bilančnih aktivov, u. pr. rezervni zakladi za odpise pri družbenem ali zadružnem poslopu, za izgube pri terjatvah določene vrste itd. Če je ugotovljeni čisti donos v letih 1909 do 1913 znašal za posamezna leta 6, 8, 10, 7, 12% napravne glavnice, se morata izločiti leti 1909 in 1913 kot najslabše in najboljše leto, tako da se primerja donos vojnih let samo še s povprečnim zneskom čistega donosa ostalih treh let. Ako se je napravna družbena glavnica v teh mirovnih letih pomnožila, je k ugotovljenemu čistemu donosu prišteti še 6%-no obrestovanje povprečne glavnice, tako da izhajamo v vseh treh mirovnih letih, katera primerjamo z vojnimi leti, od iste napravne glavnice. Ako izkazuje bilanca vojnega poslovnega leta večjo napravno glavnico kakor bilanca zadnjega merodajnega mirovnega leta, mora se povprečnemu čistemu donosu prišteti še 6 odstotkov od zneska, za katerega se je glavnica povečala.

Kaj pa, če kaka družba še ni obstala pet let pred 1. avgustom 1914? Tedaj se vzame za podlago primerjavi čistega dobička povprečni znesek čistega donosa v zadnjih treh mirovnih letih, ako pa družba tudi tri leta ni še obstojala, pa povprečni znesek dobička v dobi, kolikor dolgo je družba obstojala.

Zelo važne so pa te-le tri določbe cesarske naredbe:

1.) Davek na vojne dobičke pri družbah se plačuje šele, če na opisani način ugotovljeni večji čisti donos presega 10.000 kron.

2.) Večji donos, najsi tudi presega znesek 10.000 K, je le tedaj podvržen davku na vojne dobičke, če presega 6 odstotno obrestovanje napravne glavnice.

3.) Ako se je družba nanovo ustanovila, tako da pride prva bilanca že v vojno dobo in se torej ne more donos primerjati s povprečnim donosom v mirovnih letih, tedaj se vzame

za podlago primerjavi 6 odstotkov napravne glavnice dotičnega vojnega leta.

Pri inozemskih družbah, ki imajo svoj sedež v inozemstvu, se primerjava med večjim donosom in povprečnostjo donosa v mirovnih letih glede tuzemskega donosa vrši tako kakor pri domačih družbah, samo da se pri tem ne vpoštevata napravna glavnica.

Večji čisti donos, od katerega se plačuje vojni davek, se obdačuje po donosnosti ali rentabilnosti podjetja, tako da znaša vojni davek tem več odstotkov večjega donosa, čim bolj bi se obrestovala napravna glavnica.

Na tisti del večjega donosa, ki ne presega 5 odstotkov napravne glavnice po stanju v začetku dotičnega vojnega leta, odpade 10 odstotkov vojnega davka. Za tisti del, ki presega 5, pa ne 10 odstotkov napravne glavnice, odpade 15 odstotkov vojnega davka in na vsakih daljnih po pet odstotkov glavnice za 5 odstotkov višji znesek, tako da doseže največ 35 odstotkov višjega donosa.

Vzemimo za zgled banko, katere napravna glavnica z rezervnimi zakladi vred znaša 1.000.000 K, in čije na spredaj opisani način ugotovljeni večji donos v vojnem letu znaša 250.000 K; tedaj se preračuni vojni davek na tale način:

	kron	kron	davek v odstotkih (%)	kron
	5 % od 1.000.000 =	50.000	10	= 5.000
nadaljnih	5 » » 1.000.000 =	50.000	15	= 7.500
	5 » » 1.000.000 =	50.000	20	= 10.000
	5 » » 1.000.000 =	50.000	25	= 12.500
	5 » » 1.000.000 =	50.000	30	= 15.000
	večji donos	250.000	vojni davek	50.000

Pri inozemskih družbah se pa davek ne ravna po rentabilnosti glavnice, ker se ta, kolikor pride v poštev za tuzemstvo, ne more brezdvomno natančno ugotoviti. Davek znaša pri večjem, davku zavezanem donosu.

do vštrevši	200.000 K	20 % tega donosa
od več nego	200.000 » do 400.000 K	25 » » »
» » »	400.000 » » 700.000 »	30 » » »
» » »	700.000 » » 1.000.000 »	35 » » »
» » »	1.000.000 » » »	40 » » »

Če se pokaže pri kakem vojnem opravičnem letu izguba, treba jo je odbiti od večjega donosa drugih vojnih let, pričenši z neposredno prejšnjim letom. Za ugotovitev izgube veljajo isti predpisi kakor za ugotovitev čistega donosa.

Pri obdačbi večjega donosa moramo vedno primerjati donos enega leta; če obsegajo donosi vojnih ali mirovnih let večjo ali manjšo dobo, morajo se pri ugotovitvi obdačljivega večjega donosa preračunati na eno leto.

V § 8. zakona o davku na vojne dobičke imamo določbo, s katero naj se prepreči dvojna obdačba delniških dohodkov. Družbe, ki imajo v svoji posesti več nego eno petino vseh delnic ali deležev druge družbe, ki je tudi podvržena davku na vojne dobičke, smejo namreč od čistega donosa kakega vojnega opravičnega leta odbiti večji donos, ki so ga v tem letu prejele iz teh delnic in deležev nad povprečnim zneskom dohodkov iz istih delnic in deležev merodajnih mirovnih let. Če je pa družba dobila delnice in deleže v svojo posest šele v vojnih letih, smatrajo se za večji donos tisti prejemki, ki presegajo šestodstotno obrestovanje teh delnic in deležev.

Ako bi se družba, ki je podvržena davku na vojne dobičke, v letih 1914, 1915 ali 1916 razdružila ali bi ustavila svoje podjetje, oziroma ga prenesla na drugo osebo ali sicer spremenila svojo pravno obliko, tedaj se ji vendarle predpiše davek od večjega donosa za tisto leto, v katerem se je izvršila taka sprememba. Če se je podjetje preneslo na drugo osebo, se predpiše vojni davek za zadnje poslovno leto vedno izročilcu podjetja; seveda pa tudi prejemnik jamči za davek.

V splošnem pa veljajo pravice in dolžnosti, ki jih imajo davčna oblastva in družbe v postopanju za odmero pridobnine, tudi glede odmere davka na vojne dobičke. Zlasti more davčno oblastvo zahtevati raznih pojasnil od družb in jih v to prisiliti z redovnimi kaznimi ali pa po § 112 zak. o osebnih davkih z zažuganjem odmere na podlagi uradnih pripomočkov.

Kakor smo že spredaj omenili, plačevale bodo davek na vojne dobičke, če so sicer dani predpogoji za to, tudi družbe z omejeno zavezo, najsí tudi njih napravna glavnica ne znaša čez en milijon kron in so torej podvržene občni pridobnini.

Ker takim družbam doslej ni bilo treba izkazovati bilance in računa izgube in dobička, treba jim je za vojni poslovni leti 1914

in 1915, kakor tudi za primerjana mirovna leta tekom šestih tednov po razglasitvi izvršitvene naredbe vložiti napoved pri pristojnem davčnem oblastvu. Tej napovedi je priložiti računski sklep v dveh izvodih in prepis zapisnika, s katerim se je odobril računski sklep. Če se pa bilančno leto še ni končalo, treba je napoved s potrebnimi odmernimi pripomočki predložiti davčnemu oblastvu v 14 dneh po odobritvi računskega zaključka, najkasneje pa šest mesecev po preteku vojnega poslovnega leta.

Take napovedi je vložiti na posebnih uradno izdanih obrazcih. Ako se napovedi z drugimi odmernimi pripomočki ne oddado pravočasno ali pa se sploh ne vložijo, sme davčno oblastvo davek kratkoma odmeriti na podlagi uradnih pripomočkov; družbi ni mogoče v takih slučajih nič več izpodbijati dejanske ugotovitve davčnega oblastva. Predno se pa davek odmeri kar uradnim putem, treba je družbo izrecno pozvati, da vloži napoved s potrebnimi pripomočki vsaj tekom štirih tednov, ker bi se sicer davek odmeril na podlagi uradnih pripomočkov.

Družbam z omejeno zavezo ho pač v mnogih slučajih težavno sestavljati in predlagati računske zaključke za pet merodajnih mirovnih let in pa še za vsa vojna leta. Izvršitveni predpis nudi v tem oziru neko olajšavo.

Ako namreč v napovedi izjavi družba, da je zadovoljna, če se za povprečni opravični donos mirovnih let vzame šodstotno obrestovanje napravne glavnice s stanjem koncem zadnjega mirovnega opravičnega leta, potem ni treba, da bi davčno oblastvo preračunavalo povprečni donos iz računskih zaključkov mirovnih let, in torej tudi ni treba, da bi družba predlagala računske zaključke za ta leta.

Davek na vojne dobičke se naznani davčnim zavezancem s plačilnim nalogom, iz katerega se mora razvideti preračun davku zavezanega večjega donosa. Če se je ugotovitev povprečnega donosa davčnemu zavezancu že sporočila v enem plačilnem nalogu, zadostuje, da se v prihodnjem plačilnem nalogu davčno oblastvo samo sklicuje na prejšnji proračun. Proti odmeri se davčni zavezanec more pritožiti na finančno (deželno) ravnateljstvo. Pripomniti pa je, da se ne more pravomočno ugotovljeni povprečni čisti donos nič več izpodbijati pri odmeri davka za prihodnja leta; razun

če se je povprečni donos popravil vsled povišanja napravne glavnice v poznejših vojnih letih. Odmera pridobnine same se s prizivom zoper odmero davka na vojne dobičke ne da izpodbijati.

II.

Posamezniki.

Posamezne osebe morajo plačati za leta 1914, 1915 in 1916 davek na vojne dobičke, ako so imele v kakem izmed navedenih let vsaj 13.000 K čistih dohodkov in so dohodki v posameznih vojnih letih dohodke leta 1913. presegali vsaj za 3000 K. Obdačuje se z vojnim davkom le tisti večji dohodek, ki se je dosegel v posameznih vojnih letih. Ako je čisti dohodek v letu 1913 znašal manj nego 10 000 K, obdači se z vojnim davkom le tisti večji dohodek, ki presega 10.000 K. Če je kdo imel leta 1913. za 5600 K čistih dohodkov, leta 1914. pa 17.600 K, predpisal se mu bo davek na vojne dobičke le od 7600 K, ne pa od razlike med 5600 in 17.600 K, t. j. od 12.000 K,

Izvršitveni predpis našteva nekatere izjeme glede plačevanja davka na vojne dobičke. Čeprav so sicer dani predpogoji za plačevanje vojnega davka, vendar niso podvržene temu davku v § 154 zak. o osebnih davkih z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220, navedene osebe, kakor cesar in udje cesarske hiše glede apanaž, diplomatični zastopniki, častniki itd. glede službenih prejemkov, osebe, ki dobivajo pokojnine ali priklade radi podeljenih jim vojaških hrabrostnih svetinj i. dr. Poleg tega pa tudi niso podvrženi vojnemu davku prispevki v vojnooskrbne namene, če so znašali tekom enega vojnega leta vsaj 500 K, pri skupnih dohodkih nad 30.000 kron pa vsaj 5 odstotkov dohodka. dalje srečkovni in loterijski dohodki, večji dohodki, ki so jih imeli državni, dvorni, deželni, okrajni, občinski ali javnozakladni aktivni ali neaktivni uradniki iz teh svojih službenih prejemkov. Pri zasebnih uradnikih so večji dohodki le tedaj podvrženi vojnemu davku, če presegajo znesek 4000 kron, sicer pa ne.

Če pa znaša pri zasebnih uslužbencih večji dohodek več nego 4000 K, morajo plačati vojni davek od vsega večjega dohodka in ne samo od zneska, ki presega 4000 K. Iz več virov prihajajoči dohodki se pri tem soštevajo.

Tudi tisti večji dohodki niso podvrženi vojnemu davku, ki jih prejemajo deležniki kake tuzemske družbe z omejeno zavezo iz opravičnih deležev, ako ni pri taki družbi udeleženih več nego šest fizičnih oseb. Davka prost je le na družabnika odpadajoči del razdeljenega večjega donosa, ki se je pri družbi dejanski podvrgel davku na vojne dobičke.

Kako je ravnati s tistimi osebami, ki so imele poleg večjih, a vojnega davka prostih dohodkov v merodajnih vojnih letih še drugačne večje dohodke? Pri takih osebah se za presojo davčne dolžnosti in davčnega postavka vračuni oproščeni večji dohodek; plačati morajo tisti delni znesek vojnega davka, ki odpade od vseh večjih dohodkov razmerno na davku podvrženi del večjih dohodkov.

Pri odmeri davka na vojne dobičke se morajo dohodkom glavarja hišnega gospodarstva prištevati po analognih določbah § 157 zak. o osebnih davkih tudi dohodki pripadnikov hišnega gospodarstva po stanju rodbinskih razmer na koncu dotičnega vojnega leta (1914, 1915, 1916). Če so bile pa rodbinske razmere v vojnem letu drugačne kakor so bile leta 1913., se pri primerjavi dohodkov dohodki posameznih oseb, ki pridejo v poštev, sklopijo ali ločijo na ta način, da se sestavlja merodajni dohodek mirovnih let iz dohodkov istih oseb kakor dohodek vojnega leta. Pripadniki hišnega gospodarstva jamčijo za tisti del vojnega davka, ki razmerno odpade na njihov večji dohodek.

Če so se v letih, ki se med seboj primerjajo, prispevki med starši in otroci ali med zakonci pričeli ali pa nehali ali pa če je nastala izprememba v višini prispevkov, tedaj se ti prispevki ob ugotovitvi večjega dohodka ne vpoštevajo niti pri dajalcih kot odbitek, niti pri prejemnikih kot dohodek.

Kakor smo že omenili, tvori obdačbeno podlago večji dohodek let 1914, 1915 in 1916, ki ga je treba ugotoviti za vsako označeno leto posebej. Primerja se večji dohodek z dohodki iz leta 1913., torej s tistimi dohodki, ki so se napovedali, oziroma vzeli v podlago obdačbi za leto 1914. Vendar pa sme davkoplačevalec zahtevati, da se večji dohodek primerja s povprečnim zneskom dohodkov let 1911, 1912, 1913. Za dohodke leta 1913. (oziroma povprečnega zneska dohodkov let 1911, 1912 in 1913) in vojnega leta (1914, 1915, 1916) se smatra po § 159 zakona o osebnih davkih vsota vseh v denariju

ali denarni vrednosti obstoječih prejemkov posameznih davčnih zavezancev, všteti najemno vrednost stanovanja v lastni hiši ali prostega stanovanja sploh. Tudi vrednost iz kmetovanja in vrednost obrtniških izdelkov, ki se porabijo v gospodarstvu, se mora prišteti dohodkom, istotako tudi vsi drugi naravni prejemki, ki jih morda prejema davčni zavezanec. Odštejejo se pri tem stroški, ki se rabijo v dosego, zavarovanje in vzdrževanje teh prejemkov. Dočim se pa pri dohodkih, ki so nastali v letu pred davčnim letom, za odmero dohodnine vzamejo v podlago obdačbi verjetni, na eno leto preračunjeni dohodki, treba je pri ugotovitvi večjega dohodka za vojni davek izhajati vedno le od **dejansko** prejetih dohodkov.

Sicer se pa pri preračunanju dohodkov za davek od vojnih dobičkov postopa pravtako, kakor pri preračunanju dohodkov za odmero dohodnine sploh. Če znaša čisti dohodek leta 1913 (oziroma povprečni dohodek let 1911, 1912 in 1913) manj nego 10.000 kron, smatra se pri ugotovitvi večjih dohodkov, da znaša 10.000 K in se torej šele od 10.000 K dalje šteje razlika kot vojnemu davku podvrženi dohodek, ako je ta razlika večja nego 3000 K, oziroma pri službenih prejemkih zasebnih uslužbencev večja nego 4000 kron. Za osebe, ki niso davku podvržene od vseh večjih dohodkov (§ 153 zak. o os. davk.), ta določba ne velja.

Če dohodki ne trajajo vse leto, ker se je davčni zavezanec šele med letom preselil v tuzemstvo ali se iz tuzemstva izselil ali pa je med letom podedoval premoženje kot vir dohodkov, se pri ugotovitvi za vojni davek merodajnega večjega donosa preračunijo tudi dohodki na eno leto. Seveda se davek na vojne dobičke odmeri le za tisti del leta, v katerem je bil davčni zavezanec že ali še v tuzemstvu, oziroma ko je že užival dedščino. Če je kdo premoženje podedoval šele po začetku leta 1913., sme se dohodek iz tega premoženja v vojnih letih le toliko smatrati za večji dohodek dedičev, kolikor presega dohodek, ki ga je dedič prejel leta 1913. iz tega premoženja. Ravno tako se postopa, če se dobi premoženje za doto ali pa vsled izročilne pogodbe med starši in otroci, oziroma med zakonci.

Ako se pri priredbi dohodnine za davčna leta 1915 do 1922 ugotovi premoženje, čigar doneski se niso že pri poprejšnji priredbi dohodnine podvrgli dohodnini, tedaj se smatra, da to premo-

ženje izvira iz večjega dohodka vojnih let, če davčni zavezanec ne dokaže, da izvira iz prejemkov, ki niso podvrženi davku na vojne dobičke ali iz prejemkov, ki so bili že obdačeni.

V členu 22. izvršitvenega predpisa se nahajajo izjemne določbe glede izrednih dohodkov in izpadkov. Srečkovni in loterijski dobički so, kakor znano, podvrženi dohodnini. Če so taki dobički nastali v letu 1913, oziroma v povprečnih letih 1911 do 1913, s katerimi se primerjajo vojna leta, tedaj se iz celotnih dohodkov izločijo, kakor se tudi izločijo, če pridejo v vojna leta, da torej niso podvrženi davku na vojne dobičke. Tudi tedaj, če je bil dohodek leta 1913. (v povprečnosti let 1911—1913) vsled izrednih enkratnih prejemkov izdatno višji ali vsled izrednih izpadkov izdatno manjši nego po navadi, more cenilna komisija po svoji prosti presoji izločiti izredne prejemke ali izdatke in vzeti za podlago obdačbi normalni dohodek. Če kdo poseka svoj gozd, se lahko smatra izkupilo za les kot tak izredni prejemek, ravno tako izredni enkratni dobički iz špekulacij, prejemki za več let zaostalih obresti, odškodnine za iznajdbe itd. O izrednih izpadkih moremo govoriti pri elementarnih škodah, izrednih obratnih motežih, pri poravnanju obresti za več let zaostalih i. t. d.

Finančno ministrstvo sme na prošnjo davčnega zavezanca v posameznih ozira vrednih slučajih dovoliti, da se iz dohodkov vojnih let izločijo s primernim delnim zneskom izredni, ne vsako leto se ponavljajoči prejemki, ki so posledek večletne, pred letom 1914. pričete delavnosti, ali taki izredni prejemki, ki more ž njimi davčni zavezanec računati šele po daljši dobi, ako ti prejemki niso v prav nikaki zvezi z razmerami, nastalimi z vojno. Če je kdo leta 1915. posekal svoj gozd, ker mu je vojaška uprava les prav dobro plačala, bo pač moral plačati od tega dohodka vojni davek. Tak izreden prejemek bi pa bil n. pr. honorar za znanstveno delo, če se taki honorarji redno ne ponavljajo in se honorar izplačuje slučajno le v vojnem letu, čeprav nima delo sicer z vojno nič opraviti.

Zgodi se lahko, da ima kdo v prvem ali drugem vojnem letu od vsega svojega gospodarstva večji dohodek, ki je podvržen davku na vojne dobičke, v poznejšem letu pa izgubo ali pa narobe v poznejših vojnih letih vojnemu davku podvrženi večji dohodek, v prvem vojnem letu pa izgubo. Pri odmeri davka na vojne dobičke

se mora izguba od večjega dohodka v drugih letih odšteti od dohodka tistih dohodnih virov, iz katerih izhaja, in sicer izguba leta 1914. najprej od večjega dohodka leta 1915., če treba pa še od večjega dohodka leta 1916., izguba leta 1915. od večjega dohodka leta 1914., po potrebi še 1916., izguba leta 1916. najprej od večjega dohodka leta 1915., po potrebi še leta 1914. Če se mora na ta način izguba zaračunati na večji dohodek, od katerega je vojni davek že predpisan, treba je dodatno popraviti predpis davka. Pripomniti je pa treba še enkrat, da se sme izguba enega leta od večjega dohodka drugega leta odšteti le tedaj, če izguba zadeva isti vir, iz katerega izhaja večji dohodek.

Davek na vojne dobičke znaša od prvih začetih ali polnih 10.000 K večjega dohodka 5 odstotkov

od prihodnjih začetih ali polnih	10.000 K	10	»
» » » » »	20.000 »	15	»
» » » » »	20.000 »	20	»
» » » » »	20.000 »	25	»
» » » » »	20.000 »	30	»
» » » » »	200.000 »	35	»
» » » » »	200.000 »	40	»
» večjih zneskov (čez 500.000 K)	. .	45	»

Pri preračunu davka se zaokroži dohodek navzdol na znesek, ki je deljiv z 20.

Davčni postavki se morejo, če pridejo v poštev različni odstotki, izračunati tudi po tej-le formuli:

Za večji dohodek (vd):

10.000 do	20.000 K	$\frac{vd \times 10}{100}$	—	500
20.000 »	40.000 »	$\frac{vd \times 15}{100}$	—	1 500
40.000 »	60.000 »	$\frac{vd \times 20}{100}$	—	3 500
60.000 »	80.000 »	$\frac{vd \times 25}{100}$	—	6.500
80.000 »	100.000 »	$\frac{vd \times 30}{100}$	—	10.500

100.000 » 300.000 »	$\frac{vd \times 35}{100}$	— 15.000
300.000 » 500.000 »	$\frac{vd \times 40}{100}$	— 30.500
nad 500.000 »	$\frac{vd \times 45}{100}$	— 55.500

Če torej znaša večji dohodek 45.230 K (okroglo 45 220), bi od tega po gorenji formuli $\left(\frac{45.220 \times 20}{100} - 3500 \right)$ odpadel davčni znesek 5544 kron.

Pri davku na vojne dobičke se ne računa noben pribitek za manj obtežena gospodarstva (takozvani samski davek), istotako ne pozna ta davek nobenega znižanja radi rodbinskih razmer ali drugih obteževalnih okoliščin (§§ 173 in 174 zak. o os. davkih).

Za priredbo davka na vojne dobičke je pristojno tisto davčno oblastvo, ki predpisuje dohodnino za leto, sledeče dotičnemu vojnemu letu. Ako se pa v obdačbeno podlago za vojni davek ne vzame tisti znesek, ki je tvoril podlago za odmero dohodnine, tedaj ugotovi podlago pristojna dohodninska cenilna komisija. To je potrebno v slučajih, kadar se niso za odmero dohodnine ocenili dohodki na podlagi dejanskih prejemkov, n. pr. vsled prirastka ali odpadka dohodnega vira, oz. priselitve v tuzemstvo, dalje ako je izločiti izredne prejemke, kakor smo jih omenili spredaj na strani 000, ali pa je treba ugotoviti delni dohodek, ki se je določil za dohodnino sicer z dejanskim zneskom, toda skupaj z drugim dohodkom, kakor n. pr. z dohodkom zapustnikovim, dohodkom predstojnika hišnega gospodarstva i. t. d. Prav tako mora komisija ugotoviti izgube, ako se odštejejo od dohodka drugega leta.

Kadar se pri odmeri davka na vojne dobičke ne vzame za podlago dohodek, ki je bil v podlago za odmero dohodnine (ako se kdo priseli v tuzemstvo ali izseli iz tuzemstva, ako med letom nastanejo ali ugasnejo dohodni viri, in se torej morajo napovedati dejansko doseženi dohodki), tedaj je treba pri odmeri vojnega davka tudi sodelovanja davčnega zavezanca, sicer pa odmeri vojni davek davčno oblastvo **brez posebnih napovedi**. Kadar morajo sodelovati davčni zavezanci, bi bili

morali brez posebnega poziva vložiti za leti 1914 in 1915 napovedi 14 dni po razglasitvi izvršitvenega predpisa, za leto 1916 pa jim bo podati napovedi v času, ki bo določen za vlaganje dohodninskih napovedi za leto 1917. Za to se uporablja isti obrazec kakor za dohodninsko napoved, samo da se na napovedi pripomni: »za davek na vojne dobičke«. Za 1916. leto se pa lahko uporabi ista tiskovina kakor pri dohodninski napovedi za leto 1917. in napove se vojnemu davku podvrženi dohodek na 3. strani napovedi med »Pojasnili«.

Ako se napovedi ne vložijo pravočasno, sme davčno oblastvo odmeriti davek na podlagi uradnih pripomočkov, vendar pa mora davčnega zavezanca, sklicuje se na posledice § 205. zak. o osebnih davkih, poprej pozvati, da vloži napoved vsaj v 14 dneh. Davčno oblastvo tudi lahko pozove davčne zavezanca, da svoje dohodninske napovedi, ki so jih vložili pred razglasom cesarske naredbe, vnovič potrdijo, oziroma popravijo. Če davčni zavezanec šele po razglasu cesarske naredbe popravi dohodek iz leta 1913., ki je bil radi odmere dohodnine napovedan ali prirejen, more se tako popravilo upoštevati le tedaj, če verjetno dokaže znesek vojnemu davku podvrženega dohodka (torej posebno s poslovnimi knjigami) in se odpove pravici, izpodbijati popravljeno dohodninsko odmero, češ, da je že zastarala pravica za izpremembe odmer ali češ, da se ne more odmera popraviti radi amnestije po osebno-davčni noveli.

Odmerjeni vojni davek naznani davčno oblastvo davčnim zavezancem s posebnimi plačilnimi nalogi, iz katerih mora biti razvidna tudi ugotovitev večjega dohodka.

Koncem vsakega pol leta napravi davčno oblastvo izpiske iz plačilnih nalogov, iz katerih se razvidi ime davčnega zavezanca, dohodek vojnega in mirovnega leta, davku zavezani večji dohodek in znesek vojnega davka, in te izpiske razgrne v uradu v splošni vpogled.

Proti priredbi davka na vojne dobičke se lahko davčni zavezanec pritoži v 30 dneh. O takih pritožbah (prizivih) odločuje redoma finančno (deželno) ravnateljstvo, oziroma če je dohodke ugotovila cenilna komisija, prizivna komisija. Pritožb ali prizivov ni treba kolkovati. Priredba dohodnine same se seveda v pritožbah zoper odmero davka na vojne dobičke ne more več izpodbijati.

III.

Skupne določbe in zavarovanje davka.

Davek na vojne dobičke je plačati v dveh enakih obrokih, in sicer zapade prvi v plačilo 30 dni po vročitvi plačilnega naloga, drugi pa po preteku nadaljnjih šestih mesecev. Za plačevanje se lahko porabijo tudi titri IV. avstrijskega vojnega posojila.

Od davka na vojne dobičke se ne pobirajo nobene doklade, ta davek se pri ugotovitvi odmerne podlage ne more smatrati za odbitni (vštevni) postavek, niti pri odmeri tega davka, niti pri odmeri pridobnine ali dohodnine.

Družbe in posamezniki, ki v vojnih opravičnih letih niso še zaračunali donosov, ki so jih dosegli v teh letih, bodisi da še niso obračunali z odjemalci, bodisi iz kakega drugega vzroka, morajo te donose napovedati v štirih tednih po preteku tistega leta, v katerem so se zaračunili, da se dodatno privzamejo v zadnjo merodajno podlago za davek na vojne dobičke. Vse do konca leta 1918. nezaračunjene donose iz vojnih opravičnih let je posebej izkazati davčnim oblastvom do konca januarja 1919. Davčno oblastvo pa sme odrediti, da se taki donosi že poprej vzemo v podlago za odmero davka na vojne dobičke, če ni tehtnega razloga, da bi se obračun še nadalje odlašal.

Kdor bi ne naznanil naknadno takih še ne zaračunjenih donosov, bi bil kaznovan radi davčne zatajbe po §§ 243 in 244 zakona o osebnih davkih.

Splošno določa izvršitveni predpis k cesarski naredbi o davku na vojne dobičke, da se uporabljajo kazenske določbe V. poglavja zakona o osebnih davkih tudi za davek na vojne dobičke. Če kdo namreč po razglasitvi cesarske naredbe zakrivi davčno prikrajšbo ali davčno zatajbo in s tem ne prikrajša samo pridobnine ali dohodnine, temveč tudi vojni davek, oziroma če spravi davke v nevarnost, da se prikrajšajo, ta dobi kazen tudi radi prikrajšbe ali zatajbe davka na vojne dobičke. Seveda mora tudi plačati kazen radi prikrajšbe ali zatajbe pridobnine, oziroma dohodnine. Če pa zakrivi samo glede davka na vojne dobičke takšno kaznivo dejanje, bo kaznovan samo radi tega davka. Pri ugotovitvi v §§ 241 in 244 zak. o os. davkih določenih kazni se v tem slučaju vzame za podlago davek na vojne dobičke.

Določbe VI. poglavja zakona o osebnih davkih veljajo zmislu primerno tudi za priredbo davka na vojne dobičke (vlaganje napovedi in izjav; jamstvo dedičev; vročitve; dolžnost, dajati pojasnila davčnim oblastvom; sodelovanje oblastev in sodišč; vpogled v knjige; vstop v obrtne prostore; najvišje vodstvo priredbe; vlaganje pravnih sredstev; pobiranje davkov in zamudnih obresti; zastaranje; vpostavitve v prejšnji stan). Za merodajno upravno leto, v katerem je po § 1 zakona o zastaranju z dne 18. marca 1878, drž. zak. št. 31, nastala davčna dolžnost, velja: 1.) za družbe glede davka na vojne dobičke: a) od večjega donosa pred letom 1916. preteklih vojnih opravičnih let leto 1916; b) od večjega donosa pozneje, toda pred letom 1917. preteklih vojnih opravičnih let leto 1917; c) od večjega donosa ostalih vojnih opravičnih let 1918; 2.) za posameznike glede davka na vojne dobičke: a) od večjega dohodka let 1914 in 1915 leto 1916 in b) od večjega dohodka leta 1916 leto 1917.

Država mora skrbeti, da se predpisani davek na vojne dobičke tudi v resnici plača. Zato obsegata cesarska naredba in izvršitveni predpis važne določbe, ki precej omejujejo prosto razpolaganje z donosi ali dohodki v vojnih opravičnih letih.

Tu z e m s k e družbe smejo za vojna opravična leta kot dividende, tantijeme, darila (izvzemši darila, ki se pri odmeri pridobnine ne vpoštevajo) i. t. d. razdeliti le toliko, kolikor so razdelile povprečno v zadnjih petih mirovnih letih. Povprečnost zadnjih pet mirovnih let se pa preračuna tako, da se izločita dve leti, v katerih se je v razmerju s temeljno glavnico razdelilo največ ali pa najmanj. Čez tak povprečni znesek morejo družbe razdeliti le vsoto, ki je enaka v bilanci izkazanim rezervam, všteti odloške iz tekočega leta, ako se s temi rezervami (odloški) po pravilih more razpolagati. Takozvani cenitveni konti (Bewertungskonti) se ne morejo prištevati takim rezervam. Pri družbah, ki še niso obstale pet opravičnih let v miru, se vzame povprečnina zadnjih treh let; ako pa družba tudi tako dolgo še ni obstala, povprečnina iz dejansko obstoječih opravičnih let. Ako se za povprečna leta sploh ni nič razdelilo ali ako povprečna razdelitev ni dosegla 6 odstotkov osnovne glavnice vojnega opravičnega leta, velja 6 odstotkov za povprečno razdelitev. Davku na vojne dobičke podvržene tuzemske družbe torej morejo vsekakor prosto razdeliti 6 odstotkov temeljne glavnice, oziroma toliko, kolikor so razdelile povprečno v

zadnjih petih letih (izločivši najvišjo in najnižjo razdelitev). Za temeljno glavnico se smatra v teh slučajih pri delniških družbah vplačana delniška glavnica; pri družbah z omejeno zavezo vplačana osnovna glavnica in pri zadrugah znesek vplačanih deležev, vselej s stanjem koncem vojnega pravičnega leta; druge vloge družabnikov (zadružnikov) in rezerve se tu ne vpoštevajo.

Tudi za družbe, ki niso v vojnih pravičnih letih dosegle večjega, davku na vojne dobičke podvrženega donosa, in ki razdeljujejo dobiček samo iz rezerv, nabranih v mirovnih letih, potem tudi za družbe z davka prostimi podjetji veljajo za vse razdelitve dobičkov v prejšnjem odstavku navedene omejitve.

Tuzemske družbe, ki so pred razglasitvijo cesarske naredbe razdelile več nego povprečno v zadnjih petih mirovnih letih, ne da bi imele potrebne rezerve, morajo si iz bodočih pravičnih let napraviti zadostne rezerve. Dokler se to ne zgodi, se ne more razdeliti nadpovprečna vsota.

Inozemske družbe morajo 40 odstotkov večjega, davku zavezanega donosa položiti na stran. Ta posebni odložek je izkazati v tuzemski posebni bilanci. Ako se je pa že razpolagalo s čistim donosom pred razglasitvijo cesarske naredbe poteklega leta, treba je tak posebni odložek napraviti iz dobičkov prihodnjih vojnih, oziroma če še treba, tudi iz prihodnjih pravičnih let sploh.

Posebni odložek je naložiti v tuzemskih državnih zadolžnicah in položiti v poštni hranilnici, »Avstro-ogrski banki« ali v drugem avstrijskem kreditnem zavodu. S tem zneskom ne more prosto razpolagati vojnemu davku zavezana družba, dokler se davek ne poravna. Če se davek deloma poravna, izda davčno oblastvo na prošnjo dotični družbi potrdilo, da sme dvigniti označeni del vrednostnih papirjev.

Ude načelstva, osebno odgovorne družabnike, poslovodje in likvidatorje, oziroma pri inozemskih družbah reprezentante in odgovorne voditelje tuzemskih zavodov (podružnic) zadene denarna kazen do 50.000 K, če vedoma ravnaajo proti spredaj omenjenim predpisom z namenom, da bi ovirali pobiranje davka na vojne dobičke. Ako je pa iz okolnosti posneti, da so se kršili zakonski predpisi sicer vedoma, toda ne z namenom, da bi se davek spravil v nevarnost, sme davčno oblastvo naložiti denarno kazen do 10.000 kron. Spredaj imenovane osebe jamčijo solidarno za škodo, ki

nastane državnemu zakladu, ker se ne izpolnjujejo v cesarski naredbi naložene dolžnosti.

Družbe morajo 14 dni po odobritvi računskega zaključka, najkasneje pa šest mesecev po preteku dotičnega vojnega pravnega leta za odmero davka izkazati pristojnemu oblastvu, da so zadostile zakonskim zahtevam zavarovanja davka. Davčno oblastvo jih lahko tudi v to prisili z redovnimi kaznimi do 2000 kron.

Za zavarovanje davka na vojne dobičke služi tudi ta-le določba cesarske naredbe:

Delniške družbe, družbe z omejeno zavezo, pridobitne in gospodarske zadrage itd. se morejo prostovoljno razdružiti ali pretvoriti v drugo pravno obliko (n. pr. družbe z omejeno zavezo, v delniško družbo ali narobe), predno se odmeri in plača davek na vojne dobičke le tedaj, če v to pritrdi davčno oblastvo. To oblastvo pa pritrdila ne odreče, če je dana zadostna varnost za davek na vojne dobičke. Če se podjetja preneso na druge družbe ali osebe, jamči prejemnik za vojni davek, ki se bi svoječasnopredpisal izročilcu, toliko, kolikor je nastala nevarnost za izterjanje davka vsled prenosa podjetja (seveda jamčijo za izterjanje tudi udje načelstva prejšnje družbe, poslovodje itd.). Sklepi o prenosu ali pretvorbi družb se smejo le tedaj vpisati v trgovski ali zadružni register, ako družba prinese potrdilo davčnega oblastva, da ne oporeka prenosu ali pretvoritvi.

Če uvidi davčno oblastvo iz okolišnosti, da je nevarnost za izterjanje vojnega davka pri družbi ali posamezniku, sme zahtevati zavarovanje s takoj izvršljivim nalogom, čeprav vojni davek še ni predpisan. Ako se davku podvrženi večji dohodek ali donos ne more natanko dognati s številkami, oceni se po dveh izvedenih zapnikih.

Davek se zavaruje lahko upravnim ali sodnim potom. Potrdila nevarnosti ni treba. Upravnim potom se zavaruje z rubežnijo premičnin in s shrambo, pa tudi s prisilno upravo. Ako bi pa ta zavarovalna sredstva ne zadostovala, posebno če je treba poseči po plači ali zaslužku, ali ako se sicer smatra sodna eksekucija za uspešnejšo, porabiti je zavarovalna sredstva eksekucijskega reda (§ 374). Davčno oblastvo more svoj izvršilni predlog pri sodišču staviti tudi po pristojni finančni prokuraturi.

Izvršilni naslov tvori takoj izvršljivi zavarovalni nalog, ki se mora stranki dostaviti istočasno, ko se izda upravni izvršilni nalog ali odpošlje izvršilni predlog na sodišče.

Proti zavarovalnemu nalogu se lahko vloži priži v 30 dneh, računajoč od dneva po dostavitvi, pri davčnem oblastvu. S tem se izvršba zavarovalnega naloga ne ovre. Finančno (deželno) ravnateljstvo mora o prizivu odločiti v 14 dneh, finančno ministrstvo pa v štirih tednih, sicer ugasne zavarovanje. —

Morda se bo kdo skušal rešiti plačevanja vojnega davka na ta način, da prepíše svoje posestvo itd. na sorodnike. To mu ne bo pomagalo. Člen 32 izvrš. predpisa veleva, da jamčijo za izročevalčev vojni davek do višine prenešenega predmeta vse osebe, ki so po 1. avgustu 1914 prejele od oseb, vojnemu davku zavezanih, imovinske predmete zastonj ali po navideznem opraviu. Izvršitveni predpis le z nekaterimi malimi izjemami oblažuje to splošno, dalekosežno določbo.

Splošno mnenje je cesarsko naredbo o davku na vojne dobičke sprejelo z zadoščenjem. Ogromne denarne žrtve, ki jih ima država v tej svetovni vojni, naj v prvi vrsti trpe tisti, ki jim donša vojna velike dobičke. Upajmo, da bodo skrbela davčna oblastva bodi pri priredbi dohodnine in vojnega davka za vojna leta, bodi pri uporabi določb o zavarovanju davka, da se predpiše vojni davek v resnici vsem, ki so ga po cesarski naredbi dolžni plačati, in da ta davek v resnici tudi pride v državno blagajno.

Vojni pribitek k neposrednim davkom.

S cesarsko naredbo z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 280 so se izdatno zvišali »do daljnjih odredb« vsi neposredni davki razen hišne najmarine, hišne razredarine in plačarine. To povišanje se je izvršilo v obliki pribitka k davčnim postavkom, vojnega pribitka, kakor ga imenuje cesarska naredba. Hišni davek se ni zvišal, ker bi vsako povišanje gotovo povzročilo povišanje najemščin; plačarina se plačuje samo od delovnega zaslužka, ki je že itak visoko obdačen z dohodnino in plačarino.